

17.10.2015

Medzinárodný deň boja proti chudobe

Slovo chudoba sa častejšie skloňuje 17. októbra už viac ako dve desaťročia. V roku 1992 bol oficiálne tento deň uznaný Organizáciou spojených národov. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa do boja proti chudobe systematicky zapája a sleduje cieľ zvyšovania, respektíve neznižovania životnej úrovne ľudí na Slovensku.

Na úvod treba zdôrazniť, že za takmer 4 roky vlády Roberta Fica sa vykonalo celkovo najviac opatrení pre znižovanie chudoby. Riešenie tohto celospoločenského problému sa týka viacerých rezortov. Prístupy k zníženiu rizika chudoby tvoria široký komplex opatrení, zákonov a projektov, a to od poskytovania finančných transferov pre zvýšenie príjmu, zníženie výdavkov až po priame opatrenia aktívneho začleňovania, ktoré podporujú prístup k zamestnaniu, vzdelávaniu a aktívnej participácii na spoločenskom živote. Inými slovami, rezort práce pretavuje do reality jeden z dôležitých cieľov vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR, a tým je vytváranie predpokladov pre zvyšovanie kvality života občanov.

V prvom rade je to úprava minimálnej mzdy, ktorá sa zvýšila od januára tohto roka a to z 352 na 380 eur a od 1.1.2016 stúpne až na 405 eur. Toto historicky najvyššie zvýšenie má za cieľ zabezpečiť, aby suma minimálnej mzdy zamestnancovi garantovala vyšší čistý príjem než predstavuje hranica rizika chudoby.

Treba spomenúť aj zmeny dôchodkového systému, v ktorom pristúpilo MPSVR SR k posilneniu solidarity medzi dôchodcami s nadpriemernými dôchodkami a dôchodcami s podpriemernými dôchodkami, ako aj vianočný príspevok k dôchodku. Táto mimoriadna sociálna dávka je dielom prvej vlády Roberta Fica. V roku 2013 sa zvýšila maximálna výška vianočného príspevku zo 66,39 eura na 75 eur. V roku 2014 sa okrem navýšenia na 87,26 eura zmenil aj koeficient vo vzorci na výpočet vianočného príspevku, čím sa dosiahla vyššia solidarita s nízkoпрíjmovými dôchodcami. Najvyšší príspevok dostali poberatelia nízkych dôchodkov do sumy životného minima (198,09 eura), a to 100 eur. Rovnaké nastavenie vianočného príspevku a príplatku k nemu sa zachováva aj tento rok.

MPSVR SR zaviedlo do nášho systému minimálny dôchodok, ktorý prispieva k zvýšeniu životnej úrovne dôchodcov s nízkymi dôchodkami. Zároveň zabezpečuje ľuďom, ktorí celý život pracovali, aby sa po odchode na zaslúžený odpočinok neocitli v hmotnej núdzi. Ak poistenci získajú minimálne tridsať rokov dôchodkového poistenia, splnia podmienky nároku na dôchodok a po dovŕšení dôchodkového veku je im priznaný dôchodok nižší ako minimálny, dostávajú automaticky minimálny dôchodok. Dôležité však je, že sa budú započítavať iba tie roky dôchodkového poistenia, počas ktorých bol ich príjem približne na úrovni štvrtiny priemernej mzdy v danom roku. Výška minimálneho dôchodku sa mení v závislosti od dĺžky takéhoto obdobia dôchodkového poistenia.

Špeciálnou prioritnou kategóriou je politika zamestnanosti. Realizujeme projekty v rámci Národného programu reforiem zamerané na prekonávanie rizika chudoby predovšetkým v oblasti aktívnej podpory trhu práce. Považujeme za nevyhnutné i naďalej pokračovať v programoch a projektoch na zlepšenie prístupu k zamestnaniu znevýhodnených skupín, podporovať konkurencieschopnosť zvyšovaním zručností a adaptability pracovnej sily, ktorá bude reagovať na potreby trhu práce, posilniť aktivačné schémy najmä pre pracovníkov s nižšou kvalifikáciou vrátane osobného poradenstva, intenzívnej rekvalifikácie, dotovaných zamestnaní, ako aj grantov pre samostatne zárobkovo činné osoby. Pri tvorbe a uplatňovaní regionálnych politík zameraných na podporu rastu zamestnanosti kladieme dôraz na zabezpečenie efektívnej spolupráce s mestami, obcami a so samosprávnymi krajinami.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny sa venuje aj strategickým, koncepcným i legislatívnym zmenám zameraným na zlepšenie životnej situácie rodín s deťmi, a to aj s využitím finančných prostriedkov ESF a účelnejším využívaním finančných prostriedkov štátneho rozpočtu. Do života sme uviedli novelu zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Cieľom jej základného nastavenia je v čo najväčšej miere a čo najdôslednejšie zabezpečiť lepšiu adresnosť, vyššiu motiváciu a odmeňovanie tých, ktorí sa snažia zabezpečiť si príjem vlastnou prácou, hoci aj za nízku mzdu.

Pozornosť sústreďujeme aj na špecifické cieľové skupiny žien, ktoré sú vo zvýšenom riziku ohrozenia chudobou. Rodové rozdiely v zárobkoch spôsobujú, že najmä ženy na čele jednorodičovských rodín, ako aj samostatne žijúce ženy a vdovy v dôchodkovom veku, patria k najviac zraniteľným skupinám. MPSVR preto v rámci predkladanej Celostátnej stratégie rodovej rovnosti na roky 2014-2019 a zodpovedajúceho akčného plánu osobitne navrhuje opatrenia pre túto cieľovú skupinu. V neposlednom rade sú to aj opatrenia na zosúladienie rodinného a pracovného života, konkrétne projekt na podporu starostlivosti o deti a flexibilných foriem práce pre rodičov malých detí, pod názvom Rodina a práca.

Okrem toho sa v rámci programového obdobia na roky 2014 – 2020 uchádzame o finančné prostriedky ESF, ktorých použitie upriamime aj na zabezpečenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb napr. uskutočňovaním opatrení Stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti vytváraním širších predpokladov pre zlepšenie prístupu zraniteľných skupín ku školskému a predškolskému vzdelávaniu. Ako príklad je možné uviesť v súčasnosti realizovaný Národný projekt Komunitné centrá. Jeho hlavným cieľom je podpora sociálnej inklúzie a pozitívnych zmien v komunitách s osobitným dôrazom na marginalizované rómske komunity. Výsledkom projektu bude k decembru 2015 najmä rozšírenie výkonu sociálnej a komunitnej práce prostredníctvom komunitných centier.

Jedným z projektov, ktorý sa taktiež aktuálne v praxi uplatňuje, a je spolufinancovaný aj zo zdrojov ESF, je Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach. Je zameraný na riešenie naliehavých problémov a potrieb predovšetkým obyvateľstva najviac ohrozeného chudobou a sociálnym vylúčením. Ďalej sú to projekty na podporu osamostatnenia sa mladých dospelých po ich odchode z detského domova, na schopnosť samostatne sa živiť, udržať si bývanie, nájsť pracovné uplatnenie, na uľahčenie vstupu na trh práce, ako aj celý rad ďalších projektov určených pre ľudí s príjmom pod hranicou chudoby, bezdomovcov, mladých dospelých po ukončení ústavnej starostlivosti, rizikové skupiny detí a mládeže, občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých ľudí odkázaných na pomoc a pod.